

بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی

دکتر محمدرضا مهربان پور*

منصور محمدی**

محمدعلی رجب بیگی***

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و وجود نقاط ضعف بااهمیت در کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. مطالعات انجام شده توسط پژوهشگران، شواهد معتبری در خصوص اثرات بیش اطمینانی مدیران بر نحوه کنترل فعالیت های شرکت ارائه نموده است. بر همین اساس، با توجه به اصول بیش اطمینانی انتظار می رود که مدیران بیش اطمینان، کنترل های داخلی با اثربخشی کمتری را پیاده سازی نمایند، زیرا این مدیران توانایی های خود را بیش از اندازه برآورد می کنند و معتقدند که می توانند رویدادها و ریسک هایی را کنترل نمایند که به واقع خارج از کنترل آنها است. برای انجام پژوهش تعداد ۹۰ شرکت طی دوره زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ از طریق رگرسیون لجستیک و تحلیل داده های تابلویی با استفاده از روش حداقل مربعات معمولی (OLS) مورد آزمون قرار گرفته اند. یافته های پژوهش حاکی از آن

* استادیار حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

** دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

*** دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

نویسنده مسئول مقاله: محمدرضا مهربان پور (Email: Mehrabanpor@ut.ac.ir)

تاریخ پذیرش: ۹۶/۷/۱۸

تاریخ دریافت: ۹۶/۲/۳

است که بیش اطمینانی مدیران با نقاط ضعف بااهمیت کنترل‌های داخلی رابطه مثبت و معناداری دارد و مدیران بیش اطمینان توانایی رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی (عدم کارایی سرمایه‌گذاری و عدم کارایی عملیاتی) را ندارند. **واژه‌های کلیدی:** بیش اطمینانی، کارایی سرمایه‌گذاری، کارایی عملیاتی، کنترل‌های داخلی.

مقدمه

بیش اطمینانی به عنوان یکی از مهم‌ترین یافته‌های علم روانشناسی در حوزه قضاوت و تصمیم‌گیری محسوب می‌شود. افراد بیش اطمینان معتقدند که توانایی‌های بیشتری نسبت به سایر افراد دارند، می‌توانند ریسک‌های موجود در خارج از حوزه اختیار خود را کنترل کنند و پیش‌بینی‌های آنان بسیار دقیق‌تر از آن چیزی است که در واقعیت اتفاق می‌افتد (چن و همکاران، ۲۰۱۴؛ رامشه و ملانظری، ۱۳۹۳). در سال‌های اخیر، بیش اطمینانی در ادبیات علم اقتصاد، امور مالی و حسابداری نیز مورد توجه قرار گرفته و پژوهشگران به بررسی رابطه آن با تصمیم‌های شرکت و رویه‌های حسابداری پرداخته‌اند و شواهد معتبری در خصوص تأثیر بیش اطمینانی بر انتخاب سرمایه‌گذاری‌ها (مالمن‌دیر و تیت، ۲۰۰۸)، محافظه‌کاری حسابداری (خدای پور و همکاران، ۱۳۹۴؛ رامشه و ملانظری، ۱۳۹۳) و مدیریت سود (هسیه و همکاران، ۲۰۱۴) فراهم نموده‌اند.

بر این اساس، انتظار می‌رود که بیش اطمینانی مدیران با کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی نیز رابطه معناداری داشته باشد، زیرا مسئولیت پیاده‌سازی کنترل‌های داخلی اثربخش با مدیرعامل و هیئت‌مدیره است و نگهداری کنترل‌های داخلی اثربخش باعث افزایش کارایی سرمایه‌گذاری (چنگ و همکاران، ۲۰۱۳)، بهبود سودآوری (فنگ و همکاران، ۲۰۱۵) و بهبود کیفیت گزارشگری مالی (دوئل و همکاران، ۲۰۰۷) شرکت می‌شود. در این راستا، به موجب دستورالعمل کنترل‌های داخلی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، هیئت‌مدیره شرکت‌ها نسبت به استقرار و به‌کارگیری کنترل‌های داخلی مناسب و اثربخش مکلف شده‌اند. همچنین باید سیستم کنترل‌های داخلی را حداقل به طور سالانه بررسی و نتایج آن را در گزارشی تحت عنوان گزارش کنترل‌های داخلی

درج کنند. اما از طرفی هزینه‌های پیاده‌سازی و نگهداری کنترل‌های داخلی اثربخش، بالا است. با توجه به این موارد و اصول بیش اطمینانی انتظار می‌رود که این مدیران کنترل‌های داخلی با اثربخش کمتری را پیاده‌سازی نمایند، زیرا مدیران بیش اطمینان، الف) توانایی‌های خود را بیش از اندازه برآورد می‌نمایند و ب) معتقدند که می‌توانند رویدادهایی خارج از کنترل خود را نیز کنترل نمایند. این دیدگاه‌ها ممکن است باعث نادیده گرفتن نیاز به کنترل‌های داخلی اثربخش از جانب این مدیران شود (لی، ۲۰۱۶).

با توجه به توضیحاتی که بیان شد این سؤال مطرح می‌شود که آیا مطابق پیش‌بینی‌های نظری، بیش اطمینانی مدیران بر پیاده‌سازی و نگهداری کنترل‌های داخلی اثربخش مؤثر است؟ لذا، در این پژوهش به بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران با کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی و همچنین بررسی توانایی مدیران بیش اطمینان در رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی شامل عدم کارایی سرمایه‌گذاری^۲ و عدم کارایی عملیاتی^۳ پرداخته می‌شود. با توجه به اینکه مطالعات قبلی در خصوص کنترل‌های داخلی صرفاً تأثیر عوامل خاص شرکت بر اثربخشی کنترل‌های داخلی را بررسی نموده‌اند، لذا درک رابطه بین بیش اطمینانی مدیران به عنوان یکی از ویژگی‌های خاص مدیریتی با کنترل‌های داخلی، می‌تواند زمینه‌جدیدی برای شناخت و ارزیابی کنترل‌های داخلی فراهم نماید.

در همین راستا، پس از ارائه مبانی نظری و فرضیه‌ها، پیشنهاد پژوهش ارائه می‌شود. سپس به روش‌شناسی پژوهش پرداخته شده و در نهایت، با اجرای آزمون‌های آماری، یافته‌ها و نتیجه‌گیری ارائه می‌گردد.

مبانی نظری

اثر بیش اطمینانی مدیران بر کنترل‌های داخلی
بیش اطمینانی مدیران می‌تواند به شکل‌های مختلفی از جمله «تأثیر بیش از میانگین»^۴، «گریز از کنترل‌ها»^۵ و «درجه‌بندی نادرست»^۶ نمایان شود. افراد قابل انتصاب به «تأثیر بیش از میانگین» معتقدند که نسبت به افراد شبیه به خود در خاصه‌های مختلف مانند تصمیمات

تجاری و خرید سهام بهتر عمل می‌کنند. بنابراین، مدیرانی که دارای ویژگی «تأثیر بیش از میانگین» هستند ممکن است مهارت‌های مدیریتی یا توانایی خود را برای از بین بردن ریسک بیشتر از واقع برآورد کنند (چن و همکاران، ۲۰۱۴).

ویژگی «گریز از کنترل‌ها» بیانگر گرایش افراد به برآورد بیش از واقع توانایی خود برای کنترل رویدادهایی است که تأثیر آنان را محدود می‌کند. به عنوان مثال، برخی از مدیران معتقدند که می‌توانند از طریق مهارت‌های مدیریتی خود بر ریسک غلبه کنند. این اثر را می‌توان به عنوان یکی از نتایج تقویت شده ویژگی تأثیر بیش از میانگین نیز قلمداد کرد (پرسون و بناسای، ۱۹۹۶). در نهایت، مدیرانی که دارای ویژگی «درجه‌بندی نامناسب» هستند اطمینان بیش از حدی در خصوص دقت باورهای خود دارند و همچنین به برآورد کمتر از واقع واریانس پیامدهای تصمیمات گرایش دارند (بن دیوید، ۲۰۱۳).

از سوی دیگر، یکی از سرمایه‌گذاری‌های خاص شرکت‌ها، پیاده‌سازی و نگهداری کنترل‌های داخلی اثربخش، به عنوان یکی از وظایف مدیران است که به دلیل فزونی منافع بر مخارج در خصوص به کارگیری کنترل‌های داخلی، آزادی عمل مدیران تا حدودی افزایش می‌یابد. همچنین، با توجه به این که مدیران بیش اطمینان، گرایش به کمتر از واقع برآورد کردن ریسک‌ها و بیش از واقع برآورد کردن توانایی‌های خود دارند، لذا انتظار می‌رود که این موضوع در استقرار کنترل‌های داخلی که به منظور کاهش ریسک خطاهای گزارشگری مالی مؤثر واقع شود و باعث کاهش تمایل مدیران بیش اطمینان به اختصاص منابع شرکت برای پیاده‌سازی و نگهداری کنترل‌های داخلی اثربخش گردد. همچنین پیش‌بینی‌های خوش بینانه مدیران بیش اطمینان در خصوص وجود سرمایه‌گذاری‌های جایگزین و برآورد بیشتر از واقع بازده این سرمایه‌گذاری‌ها نیز دلیل دیگری برای کاهش تمایل اختصاص منابع شرکت به کنترل‌های داخلی محسوب می‌شود (گوئل و تاکور، ۲۰۰۸؛ چن و همکاران، ۲۰۱۴). بر این اساس انتظار می‌رود که رابطه مثبتی بین بیش

اطمینانی مدیریت و نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی برقرار باشد. بنابراین، فرضیه اول پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شود:

فرضیه اول: بین نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی و بیش اطمینانی مدیران، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

بیش اطمینانی مدیران و پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی

با توجه به پژوهش‌های انجام شده، عدم کارایی سرمایه‌گذاری (چنگ و همکاران، ۲۰۱۳)، عدم کارایی عملیاتی (فنگ و همکاران، ۲۰۱۵) و عدم کیفیت گزارشگری مالی (دوئل و همکاران، ۲۰۰۷) به عنوان مهم‌ترین پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی در حوزه گزارشگری مالی مطرح شده‌اند، که احتمال می‌رود میزان اثرگذاری این پیامدهای منفی، بر اساس ویژگی‌های مدیریتی مانند بیش اطمینانی متفاوت باشد. به عنوان اولین دلیل برای این موضوع، این مدیران ممکن است بتوانند با اتکا بر توانایی‌هایی که برای خود قائل هستند، به گونه‌ای اثربخش، ریسک ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی را حداقل کنند. دوم اینکه، وجود کنترل‌های داخلی اثربخش ممکن است به عنوان مانعی برای مدیران بیش اطمینان باشد. در واقع، ریسک‌گریزی مدیران هنگامی که انتظار دارند تصمیمات آنان توسط دیگران بررسی شود، افزایش می‌یابد. لذا، انتظار می‌رود که این مدیران با تلاش برای رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی، نیاز به برقراری کنترل‌های مؤثر را کاهش داده و به دنبال این موضوع، امکان بررسی تصمیمات خود توسط دیگران را محدود نمایند. بر این اساس، این گونه تصور می‌شود که منافع کنترل‌های داخلی برای مدیران متفاوت بوده و هزینه‌های ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی در شرکت‌های دارای مدیران بیش اطمینان، کمتر باشد (چن و همکاران، ۲۰۱۴). اما در طرف مقابل، عدم اثربخشی کنترل‌های داخلی در شرکت‌های دارای مدیران بیش اطمینان حتی ممکن است هزینه‌های بیشتری به همراه داشته باشد، زیرا این مدیران ریسک‌ها را کمتر از واقع و سطح توانایی‌های خود را بیشتر از واقع برآورد می‌کنند و در نتیجه بررسی و توجه کمتری در خصوص حوزه‌هایی انجام می‌دهند که به دلیل ضعف کنترل‌های داخلی نیاز به

نظارت بیشتری دارند و این موضوع ممکن است سبب تشدید پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی شود (لی، ۲۰۱۶). لذا، با توجه به اینکه بر اساس مبانی نظری موجود پیش‌بینی‌های متفاوتی در خصوص توانایی مدیران بیش اطمینان به منظور رفع پیامدهای منفی ناشی از نقاط ضعف کنترل‌های داخلی مطرح شده است، فرضیه دوم پژوهش به صورت زیر تدوین می‌شود:

فرضیه دوم: پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی در شرکت‌های دارای مدیران بیش اطمینان و شرکت‌های فاقد مدیران بیش اطمینان، یکسان است.

پیشینه تجربی پژوهش

لی (۲۰۱۶) با بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران و کنترل‌های داخلی نشان داد که این مدیران تمایل کمتری به پیاده‌سازی کنترل‌های داخلی اثربخش دارند، علاوه بر این یافته‌های پژوهش مزبور، نشان دهنده عدم توانایی مدیران بیش اطمینان در رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی (عدم کیفیت گزارشگری مالی) است. **دوئلمن و همکاران (۲۰۱۵)** به بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیران با حق الزحمه حسابرسی و تخصص حسابرس در صنعت پرداختند. یافته‌های این پژوهش بیانگر آن است که رابطه منفی و معناداری بین بیش اطمینانی مدیران و حق الزحمه حسابرسی برقرار است همچنین مدیران بیش اطمینان به احتمال کمتری از حسابرسان متخصص در صنعت استفاده می‌کنند. **فنگ و همکاران (۲۰۱۵)** در پژوهشی تأثیر کنترل‌های داخلی ناکارآمد بر عملکرد شرکت را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که کنترل‌های داخلی حاکم بر فرآیند گزارشگری مالی تأثیر با اهمیتی بر عملکرد شرکت دارد. به عنوان مثال، وجود ضعف با اهمیت در کنترل‌های داخلی موجودی‌ها باعث کاهش دوره گردش موجودی‌ها می‌شود. **چن و همکاران (۲۰۱۴)** با بررسی رابطه بین بیش اطمینانی مدیریت و کنترل‌های داخلی به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی که مدیران بیش اطمینان دارند با احتمال بیشتری کنترل‌های داخلی غیر اثربخش را به کار می‌گیرند. همچنین یافته‌های آنان نشان داد که مدیران بیش اطمینان قادر به رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های

داخلی نیستند. همچنین یافته‌های **چنگ و همکاران (۲۰۱۳)** حاکی از آن است که کارایی سرمایه‌گذاری پس از افشای نقاط ضعف با اهمیت در کنترل‌های داخلی بهبود می‌یابد.

حاجیه و محمدحسین نژاد (۱۳۹۴) با بررسی عوامل تأثیر گذار بر نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی، نشان دادند که بین لگاریتم قیمت سهام، نسبت موجودی کالا و زیان با نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و تسعیر نرخ ارز، رشد درآمد، فرصت‌های رشد، بحران مالی و اهرم مالی رابطه‌ای با نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی ندارند. **خدای پور و همکاران (۱۳۹۴)** نشان دادند که رابطه منفی و معناداری بین هر دو نوع محافظه‌کاری مشروط و غیر مشروط با بیش اطمینانی مدیران برقرار است.

رامشه و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی رابطه بین کیفیت کنترل‌های داخلی و محافظه‌کاری شرطی پرداختند. یافته‌های این پژوهش بر اساس معیار تغییرات سود نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار بین کیفیت کنترل‌های داخلی و محافظه‌کاری شرطی است. بدین معنی که شرکت‌های دارای ضعف عمده در کنترل‌های داخلی، محافظه‌کاری کمتری نسبت به شرکت‌های بدون ضعف عمده دارند.

روش‌شناسی پژوهش

جامعه آماری این پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بین سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ است (لازم به توضیح است که با توجه به نوع متغیرهای پژوهش از اطلاعات سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ استفاده شده است) که همه شرایط زیر را دارا باشند:

۱. سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه باشد.
۲. جزء شرکت‌های مالی (مانند بانک‌ها، مؤسسات بیمه) و شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباشند.
۳. قبل از سال ۱۳۸۵ در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشند.
۴. در طی دوره مورد بررسی تغییر سال مالی نداشته باشند.

۵. اطلاعات مالی آنها در دسترس باشد.

۶. حسابرسی شده و غیر تلفیقی باشند.

با توجه به محدودیت‌های ذکر شده، تعداد شرکت‌های موجود در نمونه ۹۰ شرکت (۴۵۰ سال- شرکت) است که به منظور آزمون فرضیه اول از رگرسیون لجستیک و برای آزمون فرضیه دوم از رگرسیون خطی استفاده شده است.

الگو و متغیرهای پژوهش

برای بررسی فرضیه اول پژوهش از الگوی رگرسیونی زیر استفاده می‌شود:

$$\begin{aligned}
 MW_{i,t} = & 0 + 1OVERCONF_{i,t-1,t-2} + 2SALEGRW_{i,t} \\
 & + 3INVENTORY_{i,t} + 4AUDTYPE_{i,t} + 5AUDCHANG_{i,t} \\
 & + 6RESTATEMENT_{i,t} + 7SIZE_{i,t} + 8LOSS_{i,t} \\
 & + 9Pi_{i,t} + 10AGE_{i,t} + i_{i,t}
 \end{aligned} \quad (1)$$

که در آن MW : متغیر وابسته این الگو است که بیانگر نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی است. با توجه به اینکه در ایران گزارش کنترل‌های داخلی توسط حسابرس ارائه نمی‌شود، بنابراین، مطابق با مطالعه حجازی و اسماعیلی کیا (۱۳۹۲)، رامشه و ملا نظری (۱۳۹۳) و حاجیها و محمدحسین نژاد (۱۳۹۴)، نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی از طریق بررسی گزارش‌های حسابرسی شرکت‌ها شناسایی شده و در مواردی که در گزارش حسابرسی بند مرتبط با ضعف کنترل‌های داخلی درج شده باشد عدد یک و در غیر این- صورت برای این متغیر عدد صفر منظور می‌شود.

در این پژوهش برای اندازه‌گیری بیش اطمینانی مدیریت ($OVERCONF$) مطابق پژوهش خدای پور و همکاران (۱۳۹۴) و شراند و زچمن (۲۰۱۲) از شاخص مبتنی بر سرمایه‌گذاری استفاده شده است. بدین منظور ابتدا الگوی رگرسیونی شماره ۲ برآورد می‌شود و پس از آن باقیمانده هر سال محاسبه خواهد شد. چنانچه باقیمانده الگو برای شرکتی بزرگ‌تر از صفر باشد؛ یعنی در آن شرکت سرمایه‌گذاری بیش از حد انجام شده است؛ از این رو، این شاخص برابر با یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می‌شود. استفاده از این شاخص بر این مبنا است که در شرکت‌هایی که دارایی‌ها با نرخ

بیشتری نسبت به فروش رشد می‌کنند، مدیران در مقایسه با هم‌تایان خود در سایر شرکت‌ها، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام می‌دهند.

$$ASSET*GR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SALE*GR_{i,t-1} + \beta_2 i,t \quad (2)$$

که در آن؛ $ASSET*GR_{i,t}$: بیانگر رشد دارایی‌ها در سال t است؛ و $SALE*GR_{i,t}$:

بیانگر رشد فروش در سال t است.

با توجه به اینکه متغیر بیش اطمینانی مدیریت در الگوهای آماری این پژوهش به صورت $t-1$ و $t-2$ قرار گرفته است، از این رو، در صورتی که باقیمانده رگرسیون برای هر دو سال قبل از سال مورد نظر بزرگتر از صفر باشد برای این متغیر عدد یک (بیانگر بیش اطمینانی مدیریت) و در غیر این صورت عدد صفر منظور شده است.

برای بررسی فرضیه دوم پژوهش، مشابه با **چن و همکاران (۲۰۱۴)** به منظور اندازه‌گیری پیامدهای ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی از دو معیار عدم کارایی سرمایه‌گذاری و عدم کارایی عملیاتی استفاده شده است. بنابراین، از دو الگوی رگرسیونی زیر (الگوی شماره ۳ و ۴) استفاده شده است:

$$\begin{aligned} INEFFINV_{i,t+1} = & \beta_0 + \beta_1 MW_{i,t} + \beta_2 OVERCONF_{i,t-1,t-2} \\ & + \beta_3 MW_{i,t} * OVERCONF_{i,t-1,t-2} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 LOSS_{i,t} \\ & + \beta_6 Pi_{i,t} + \beta_7 AGE_{i,t} + \beta_8 MB_{i,t} + \beta_9 SLACK_{i,t} \\ & + \beta_{10} TANGIBLE_{i,t} + \beta_{11} K_STRUCT_{i,t} + \beta_{12} CFOA_{i,t} + \beta_{13} i,t \end{aligned} \quad (3)$$

$$\begin{aligned} ROA_{i,t+1,t+2} = & \beta_0 + \beta_1 MW_{i,t} + \beta_2 OVERCONF_{i,t-1,t-2} \\ & + \beta_3 MW_{i,t} * OVERCONF_{i,t-1,t-2} + \beta_4 SIZE_{i,t} + \beta_5 MB_{i,t} \\ & + \beta_6 CAPEX_{i,t} + \beta_7 LEVERAGE_{i,t} + \beta_8 ROA_{i,t} + \beta_9 i,t \end{aligned} \quad (4)$$

$INEFFINV$: متغیر وابسته الگوی شماره ۳ بیانگر عدم کارایی سرمایه‌گذاری است

که در این پژوهش عدم کارایی سرمایه‌گذاری با استفاده از الگوی رگرسیونی زیر بر اساس مطالعه **ریچاردسون (۲۰۰۶)** محاسبه شده است:

$$\begin{aligned} INVT_{i,t} = & \beta_0 + \beta_1 GROW_{i,t-1} + \beta_2 LEV_{i,t-1} + \beta_3 CASH_{i,t-1} \\ & + \beta_4 AGE_{i,t-1} + \beta_5 SIZE_{i,t-1} + \beta_6 ROA_{i,t-1} + \beta_7 INVT_{i,t-1} + \beta_8 i,t \end{aligned} \quad (5)$$

در نهایت پس از برآورد این الگو قدر مطلق باقیمانده‌های آن به عنوان شاخص عدم کارایی سرمایه‌گذاری وارد الگوی اصلی (الگوی شماره ۳) می‌شود.

MW*OVERCONF: از طریق حاصل ضرب متغیرهای بیش اطمینانی مدیران و نقاط ضعف کنترل‌های داخلی به دست می‌آید. از ضریب این متغیر به منظور اظهار نظر در خصوص فرضیه دوم پژوهش استفاده می‌شود. مطابق پژوهش **چن و همکاران (۲۰۱۴)** ضریب مثبت این متغیر در الگوی سوم و ضریب منفی آن در الگوی چهارم می‌تواند بیانگر این موضوع باشد که مدیران بیش اطمینان قادر به رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی نیستند. در غیر این صورت ضریب این متغیر می‌تواند بیانگر توانایی مدیران بیش اطمینان در رفع پیامدهای منفی ناشی از نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی و در نتیجه بهبود کارایی سرمایه‌گذاری و عملیاتی باشد.

ROA: متغیر وابسته الگوی شماره ۴، به عنوان شاخص اندازه‌گیری کارایی عملیاتی است که مطابق پژوهش **چن و همکاران (۲۰۱۴)** از طریق جمع بازده دارایی‌ها طی دو سال آینده محاسبه می‌شود.

سایر متغیرهای پژوهش بر اساس پژوهش‌های **چن و همکاران (۲۰۱۴)**، **چنگ و همکاران (۲۰۱۳)** و **فنگ و همکاران (۲۰۱۵)** وارد الگوهای پژوهش شده‌اند که نحوه اندازه‌گیری آنها در جدول شماره ۱ خلاصه شده است:

جدول شماره ۱. خلاصه متغیرهای مستقل پژوهش

نام متغیر	علامت اختصاری	نحوه اندازه‌گیری
رشد فروش	SALEGRW	درصد تغییر در فروش نسبت به سال قبل
موجودی کالا	INVENTORY	موجودی کالا تقسیم بر جمع دارایی‌ها
کیفیت حسابرس	AUDTYPE	در صورتی که حسابرس شرکت از مؤسسات گروه الف جامعه حسابداران رسمی یا سازمان حسابرسی باشد برابر با ۱ و در غیر این صورت برابر با صفر منظور می‌شود.
تغییر حسابرسی	AUDCHANGE	در صورتی که شرکت طی سال مورد بررسی تغییر حسابرس داشته باشد برابر با یک و در غیر این صورت صفر منظور می‌شود.

نام متغیر	علامت اختصاری	نحوه اندازه گیری
تجدید ارائه صورت‌های مالی	RESTATEMENT	متغیر مجازی است و در صورتی که شرکت تجدید ارائه داشته باشد عدد ۱ و در غیر این صورت صفر منظور می‌شود.
اندازه شرکت	SIZE	لگاریتم طبیعی مجموع دارایی‌ها
زیان	LOSS	متغیر مجازی است و در صورتی که شرکت زیان ده باشد معادل ۱ و در غیر این صورت صفر منظور می‌شود. از طریق الگوی ارائه شده توسط پورحیدری و کوپایی حاجی (۱۳۸۹) به شرح زیر محاسبه شده است: $P = 3.20784K_1 + 1.80384K_2 + 1.61363K_3 + 0.50094K_4 + 0.16903K_5 + 39709K_6 + 0.12505K_7 + 0.33849K_8 + 1.42636K_9$ که در آن: P: بحران مالی در شرکت K ₁ : نسبت سود قبل از بهره و مالیات به دارایی‌ها K ₂ : نسبت سود انباشته به دارایی‌ها K ₃ : نسبت سرمایه در گردش به دارایی‌ها K ₄ : نسبت حقوق صاحبان سهام به بدهی‌ها K ₅ : نسبت سود قبل از بهره و مالیات به فروش K ₆ : نسبت دارایی‌های جاری به بدهی‌های جاری K ₇ : نسبت سود خالص به فروش K ₈ : نسبت بدهی‌ها به دارایی‌ها K ₉ : اندازه شرکت در این الگو هر چه P کمتر باشد احتمال ورشکستگی شرکت بیشتر است. به طوری که شرکت‌های با $P \geq 15/890$ فاقد بحران مالی و شرکت‌های با $P < 15/8907$ دارای بحران مالی هستند و در نهایت با توجه به اینکه هر چه این عدد بزرگتر باشد احتمال ورشکستگی کمتر است، لذا معکوس عدد به دست آمده وارد الگوهای پژوهش شده است.
سن	AGE	لگاریتم طبیعی تعداد سال‌هایی که شرکت در بورس اوراق بهادار تهران عضویت داشته است.

نام متغیر	علامت اختصاری	نحوه اندازه‌گیری
فرصت‌های رشد	MB	بیانگر فرصت‌های رشد شرکت است و از تقسیم ارزش بازار به ارزش دفتری آن محاسبه می‌شود. ارزش بازار شرکت از طریق جمع ارزش بازار سهام و ارزش دفتری بدهی‌ها محاسبه می‌شود.
دارایی‌های نقدی	SLACK	مجموع وجه نقد و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت تقسیم بر به خالص دارایی‌های ثابت مشهود
دارایی‌های ثابت مشهود	TANGIBLE	خالص دارایی‌های ثابت مشهود بر جمع کل دارایی‌ها
بدهی‌های بلندمدت	K_STRUCT	بدهی‌های بلندمدت تقسیم بر جمع بدهی‌های بلند مدت و ارزش بازار سهام
جریان‌های نقدی عملیاتی	CFOA	جریان‌های نقدی عملیاتی تقسیم بر کل دارایی‌ها
اهرم مالی	LEVERAGE	بدهی‌های بلندمدت تقسیم بر کل دارایی‌ها
سرمایه‌گذاری	CAPEX	مخارج سرمایه‌ای تقسیم بر جمع دارایی‌ها
سرمایه‌گذاری‌ها	INVT	مخارج سرمایه‌ای از طریق تفاوت دارایی‌های ثابت پایان دوره و دارایی‌های ثابت ابتدای دوره به علاوه هزینه استهلاک محاسبه می‌شود.
سرمایه‌گذاری‌ها	INVT	خالص جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری تقسیم بر جمع دارایی‌های سال قبل
موجودی نقد	CASH	لگاریتم طبیعی مجموع وجه نقد و سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار کوتاه مدت
بازده دارایی‌ها	ROA	سود خالص تقسیم بر جمع دارایی‌های سال قبل
فرصت‌های رشد	GROW	نرخ رشد درآمد فروش شرکت

جدول شماره ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میان	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
MW	۰/۲۹۵	۰	۰/۴۵۶	۱	۰
OVERCONF _{t-1,t-2}	۰/۳۸۷	۰	۰/۴۸۷	۱	۰
MW.OVERCONF	۰/۱۷۵	۰	۰/۳۸	۱	۰
RESTATEMENT	۰/۸۷۵	۱	۰/۳۳	۱	۰
SIZE	۱۳/۹۳۸	۱۳/۷۳	۱/۳۷۴	۱۸/۸۸۵	۱۰/۵۴۷
SALEGRW	۰/۲۴۴	۰/۱۶۷	۰/۴۴۶	۰/۹۶۸	-۰/۷۸۷

متغیر	میانگین	میان	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
INVENTORY	۰/۲۳۵	۰/۲۲۹	۰/۱۰۳	۰/۵۸۲	۰/۴۴۹
AUDTYPE	۰/۶۰۲	۱	۰/۴۹	۱	۰
AUDCHANGE	۰/۲۶	۰	۰/۴۳۹	۱	۰
LOSS	۰/۱۵۵۵	۰	۰/۳۶۳	۱	۰
AGE	۲/۸۲۴	۲/۸۳۳	۰/۳۸۸	۳/۸۲۹	۱/۳۸۶
P	۲۰/۸۱۴	۲۰/۶۸۸	۱/۲۴۱	۲۰/۴۷۸	۱۵/۶۴۷
INEFFINV	۰/۰۹۶	۰/۰۶۱	۰/۱۵۹	۱/۷۰۷	۰/۰۰۰
MB	۱/۳۶۹	۱/۲۳۳	۰/۴۹۱	۳/۵۹۸	۰/۴۹۶
SLACK	۰/۳۸۶	۰/۱۷	۰/۵۳۶	۳/۶۴۶	۰/۰۰۱
TANGIBLE	۰/۲۴۴	۰/۱۹۹	۰/۱۷۸	۰/۸۷۵	۰/۰۰۵
K_STRUCT	۰/۱۷۴	۰/۰۸۷	۰/۲۱	۰/۹۴۴	۰/۰۰۰
CFOA	۰/۱۱۹	۰/۰۹۹	۰/۱۲۷	۰/۵۶۷	-۰/۲۵
ROA _{t+1, t+2}	۰/۲۳۶	۰/۱۹۱	۰/۳۳	۱/۷۰۲	-۰/۷۰۸
CAPEX	۰/۰۴۲	۰/۰۲۶	۰/۰۵۴	۰/۳۲۶	-۰/۰۷۹
LEVERAGE	۰/۰۹۹	۰/۰۵۱	۰/۱۳۴	۰/۹۴	۰/۰۰۰
ROA	۰/۱۲۸	۰/۱۰۲	۰/۱۷۲	۰/۹۱۹	-۰/۲۷۷

یافته‌های پژوهش آمار توصیفی

آمار توصیفی مربوط به متغیرهای مورد استفاده در این پژوهش به شرح جدول شماره ۲ است. همانگونه که در این جدول مشاهده می‌شود میانگین نقاط ضعف کنترل‌های داخلی و بیش اطمینانی مدیریت در شرکت‌های نمونه به ترتیب معادل ۰/۲۹۵۵ و ۰/۳۸۶۶ است. همچنین حدود ۱۷ درصد از مشاهدات همزمان دارای بیش اطمینانی مدیریت و نقاط ضعف کنترل‌های داخلی هستند. علاوه بر آن، در بین متغیرهای پژوهش، اندازه شرکت دارای بیشترین پراکندگی با توجه به مقدار انحراف معیار می‌باشند که این امر بیانگر تفاوت در نمونه‌های انتخابی است. از طرف دیگر، سرمایه‌گذاری دارای کمترین انحراف معیار است، بنابراین، کمترین میزان پراکندگی را دارد.

نتایج آزمون فرضیه‌ها

به منظور آزمون فرضیه اول پژوهش با توجه به دو وجهی بودن متغیر وابسته (نقاط ضعف کنترل‌های داخلی)، از رگرسیون لجستیک استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون الگوی اول در جدول شماره ۴ ارائه شده است. سطح معناداری آماره آل. آر^۷ نشان دهنده معناداری الگوی پژوهش است. نیکویی برازش^۸ این الگو نیز با استفاده از آزمون هاسمر-لمشو^۹ بررسی شد که سطح معناداری آن معادل ۰/۶۶ به دست آمده است. عدم معناداری این آماره بدین مفهوم است که متغیرهای مستقل الگو در تبیین مشاهدات متغیر وابسته از نیکویی برازش خوبی برخوردار هستند. همچنین ضریب تعیین مک فادن در رگرسیون لجستیک معادل ضریب تعیین تعدیل شده در رگرسیون خطی است. لذا، بر این اساس می‌توان بیان نمود که حدوداً ۱۵ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شوند.

جدول شماره ۳. نتایج آزمون لیمر و هاسمن

مدل	آزمون اف. لیمر		آزمون هاسمن	
	آماره	سطح معناداری	آماره	سطح معناداری
سوم	۴/۷۰۹	۰/۰۰۰	۴۱/۹۰۸	۰/۰۰۱
چهارم	۱۱/۰۴۵	۰/۰۰۰	۴۸۴/۹۴۵	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود متغیر بیش اطمینانی مدیران دارای رابطه مثبت (۰/۶۴۹) و معناداری در سطح ۹۹ درصد با نقاط ضعف کنترل‌های داخلی است. بنابراین، یافته‌های ما، با نتایج پژوهش **چن و همکاران (۲۰۱۴)** و **لی (۲۰۱۶)** که بیان نمودند مدیران بیش اطمینان به دلیل ارزیابی بیش از واقع توانایی‌های خود در کنترل ریسک‌ها، کنترل‌های داخلی اثربخش کمتری پیاده‌سازی و نگهداری می‌کنند، مطابقت دارد. در نتیجه لزوم اجرای مناسب دستورالعمل کنترل‌های داخلی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در خصوص استقرار و به کارگیری کنترل‌های داخلی اثربخش توسط شرکت‌ها و همچنین اظهار نظر حسابرس مستقل شرکت در مورد گزارش کنترل‌های

داخلی تهیه شده توسط هیئت مدیره، مورد تأیید قرار می گیرد، زیرا می تواند عاملی اثرگذار بر کاهش نقاط ضعف کنترل های داخلی باشد. همچنین ضرایب سایر متغیرها، حاکی از آن است که احتمال نگهداری کنترل های داخلی نامناسب با توجه به سطح موجودی ها، زیان ده بودن شرکت، بحران مالی و تغییر حسابرس افزایش می یابد، اما افزایش عمر و اندازه شرکت باعث کاهش احتمال وجود نقاط ضعف در کنترل های داخلی می شود.

جدول شماره ۴. نتایج آزمون تکوی اول پژوهش (متغیر وابسته نقاط ضعف با اهمیت کنترل های داخلی)

P-Value	Z آماره	ضرایب	علامت اختصاری	متغیر
۰/۰۰۰	-۳/۵۰۴	-۱۴/۸۱۹	C	عرض از مبدأ
۰/۰۰۲	۳/۰۶۴	۰/۶۴۹	OVERCONF	پیش اطمینانی مدیران
۰/۶۴۴	۰/۴۶۲	۰/۱۴۲	RESTATEMENT	تجدید ارائه صورت های مالی
۰/۰۰۱	-۳/۱۳۱	-۰/۲۹۹	SIZE	اندازه شرکت
۰/۸۴۴	۰/۱۹۷	۰/۰۵۴	SALEGRW	رشد فروش
۰/۰۰۳	۲/۹۶۱	۳/۵۶۳	INVENTORY	موجودی کالا
۰/۸۸۱	۰/۱۴۹	۰/۰۳۴	AUDTYPE	کیفیت حسابرس
۰/۰۱۸	۲/۳۵۵	۰/۷۲۷	AUDCHANGE	تغییر حسابرس
۰/۰۰۰	۵/۲۱۵	۱/۶۸۷	LOSS	زیان
۰/۰۰۵	-۲/۷۵۲	-۰/۷۵۰	AGE	عمر شرکت
۰/۰۳۴	۲/۱۱۱	۰/۶۷۹	P	بحران مالی
	۰/۱۴۴			ضریب تعیین مک فادن
	۸۲/۸۰۸			آماره آل.آر
	۰/۰۰۰			سطح معناداری آماره آل.آر

همانطور که اشاره شد فرضیه دوم پژوهش با استفاده از الگوهای شماره ۳ و ۴ و روش رگرسیون حداقل مربعات معمولی مورد بررسی قرار گرفته است. لذا، پیش از تخمین این الگوها به منظور تعیین روش برآورد الگوهای پژوهش از آزمون لیمر و همچنین جهت تعیین روش اثرات ثابت یا تصادفی از آزمون هاسمن استفاده گردید که نتایج حاصل از آن در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

پس از تعیین روش برآورد الگوهای پژوهش آزمون فروض کلاسیک رگرسیون انجام شد. در این رابطه برای شناسایی ناهمسانی واریانس اجزای اخلال الگوها، از آزمون وایت استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون بیانگر وجود ناهمسانی واریانس بود که برای رفع آن، از تصحیح وایت استفاده گردید. همچنین همخطی متغیرهای مستقل نیز به کمک شاخص عامل تورم واریانس بررسی شد که برای متغیرهای مستقل تمام تخمین‌ها مقدار کمتر از ۱۰ به دست آمد، بنابراین بین متغیرهای مستقل همخطی وجود ندارد.

همانطور که اشاره شد برای آزمون فرضیه دوم پژوهش از دو معیار عدم کارایی سرمایه‌گذاری و کارایی عملیاتی به عنوان پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی استفاده شده است. نتایج حاصل از اجرای الگوی سوم در جدول شماره ۵ ارائه شده است.

همانطور که در جدول شماره ۵ ارائه شده است، سطح معناداری آماره F به میزان (۰/۰۰۰) حاکی از معناداری الگو در سطح اطمینان ۹۹ درصد و مقدار آماره دوربین واتسون (۲/۴۵۷) بیانگر عدم وجود خودهمبستگی سریالی است. نتایج به دست آمده در این جدول بیانگر آن است که در سطح اطمینان ۹۹ درصد، ضریب هر دو متغیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی (۰/۰۰۳) و بیش اطمینانی مدیریت (۰/۰۱۴) مثبت است، اما برای اظهار نظر در خصوص فرضیه دوم پژوهش از ضریب متغیر MW.OVERCONF استفاده می‌شود. بر این اساس ضریب این متغیر مثبت (۰/۰۰۳) و در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. مطابق این یافته، مدیران بیش اطمینان قادر به رفع پیامدهای منفی ناشی از نقاط ضعف کنترل‌های داخلی نیستند، لذا، پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی (عدم کارایی سرمایه‌گذاری) در شرکت‌های دارای مدیران بیش اطمینان و شرکت‌های فاقد مدیران بیش اطمینان یکسان است. این یافته‌ها، نتایج پژوهش‌های **چنگ و همکاران (۲۰۱۳)**، **چن و همکاران (۲۰۱۴)** را تأیید می‌کند.

جدول شماره ۵. نتایج آزمون الگوی سوم پژوهش (متغیر وابسته: عدم کارایی سرمایه گذاری)

متغیر	علامت اختصاری	ضریب	آماره t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	C	۰/۱۲۷	۳/۲۱۸	۰/۰۰۱
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	MW	۰/۰۰۳	۳/۱۲۸	۰/۰۰۱
بیش اطمینانی مدیریت	OVERCONF	۰/۰۱۴	۴/۷۱۸	۰/۰۰۰
متغیر تعدیل کننده	MW.OVERCONF	۰/۰۰۳	۲/۴۸۴	۰/۰۱۳
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۱۶	-۷/۷۴۶	۰/۰۰۰
زیان	LOSS	۰/۰۰۹	۳/۳۲۹	۰/۰۰۱
بحران مالی	P	-۰/۴۳۹	-۰/۷۷۱	۰/۴۴۲
عمر شرکت	AGE	۰/۰۴۶	۳/۲۵۸	۰/۰۰۱
فرصت های رشد	MB	-۰/۰۰۳	-۲/۱۹۱	۰/۰۲۹
دارایی های نقدی	SLACK	-۰/۰۰۴	-۳/۰۶۲	۰/۰۰۲
دارایی های ثابت مشهود	TANGIBLE	-۰/۰۰۳	-۰/۲۸۸	۰/۷۷۳
بدهی های بلند مدت	K_STRUCT	-۰/۰۲۸	-۴/۰۱۴	۰/۰۰۰
جریان نقد عملیاتی	CFOA	۰/۰۲۵	۳/۰۵۳	۰/۰۰۲
آماره F فیشر			۱۴/۶۴۱	
احتمال آماره F			۰/۰۰۰	
ضریب تعیین تعدیل شده			۰/۴۵۸	
آماره دوربین واتسون			۲/۴۵۷	

نتایج حاصل از آزمون الگوی چهارم پژوهش بر مبنای متغیر کارایی عملیاتی به عنوان یکی دیگر از پیامدهای ناشی از ضعف کنترل های داخلی در جدول شماره ۶ ارائه شده است. با توجه به جدول شماره ۶ سطح معناداری آماره F (۰/۰۰۰) و مقدار آماره دوربین واتسون (۱/۶۰۲) بیانگر آن است که در سطح اطمینان ۹۹ درصد الگوی سوم پژوهش معنادار بوده و فاقد خودهمبستگی سریالی است. بر اساس نتایج به دست آمده ضریب هر دو متغیر نقاط ضعف با اهمیت کنترل های داخلی (۰/۰۳۸-) و بیش اطمینانی مدیریت (۰/۵۳۱-) منفی و در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است. همانطور که اشاره شد از ضریب متغیر MW.OVERCONF برای اظهار نظر در خصوص فرضیه دوم استفاده می شود. مطابق انتظار ضریب این متغیر منفی و معادل ۰/۰۱۲- است و در سطح اطمینان ۹۹

درصد معنادار است. همانطور که اشاره شد ضریب منفی و معنادار این متغیر حاکی از آن است که در صورت وجود نقاط ضعف با اهمیت در ساختار کنترل‌های داخلی، مدیران بیش اطمینان در مقایسه با سایر مدیران، قادر به رفع پیامدهای منفی آن بر کارایی عملیاتی نیستند. این یافته با نتایج پژوهش **چن و همکاران (۲۰۱۴)** و **فنگ و همکاران (۲۰۱۵)** همخوانی دارد.

جدول شماره ۶. نتایج آزمون مدل چهارم پژوهش (متغیر وابسته: کارایی عملیاتی ROA)

متغیر	علامت اختصاری	ضریب	آماره t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	C	۱/۲۶۱	۷/۰۳۵	۰/۰۰۰
نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی	MW	-۰/۰۳۸	-۳/۵۲۸	۰/۰۰۰
بیش اطمینانی مدیریت	OVERCONF	-۰/۰۵۳۱	-۲/۸۹	۰/۰۰۴
متغیر تعدیل کننده	MW.OVERCONF	-۰/۰۱۲	-۳/۸۴۲	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۶۷	-۴/۹۹۱	۰/۰۰۰
فرصت‌های رشد	MB	۰/۰۲۳	۱/۴۴۶	۰/۱۴۹
سرمایه گذاری	CAPEX	۰/۱۶۲	۲/۲۷۶	۰/۰۲۳
اهرم مالی	LEVERAGE	-۰/۱۲۷	-۲/۵۷	۰/۰۱
بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۲۹۹	۴/۶۴۴	۰/۰۰۰
آماره F فیشر			۲۷/۳۹	
احتمال آماره F			۰/۰۰۰	
ضریب تعیین تعدیل شده			۰/۲۵۱	
آماره دوربین-واتسون			۱/۶۰۲	

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در این پژوهش رابطه بین بیش اطمینانی مدیریت و کنترل‌های داخلی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفت. فرضیه اول این پژوهش در خصوص وجود رابطه مثبت و معنادار بین بیش اطمینانی مدیریت و نقاط ضعف با اهمیت در کنترل‌های داخلی بود که در سطح اطمینان ۹۹ درصد مورد پذیرش قرار گرفت. بر اساس مبانی نظری مطرح شده، یافته‌های این پژوهش نشان داد که مدیران بیش اطمینان ممکن است کنترل‌های داخلی اثربخش کمتری پیاده‌سازی و

نگهداری کنند، زیرا آنها ریسک‌ها را کمتر از واقع و توانایی‌های خود در کنترل ریسک‌ها را بیشتر از واقع ارزیابی می‌نمایند و تمایل کمتری به ارائه اطلاعات با کیفیت به سهامداران و سایر استفاده‌کنندگان دارند.

همچنین در فرضیه دوم این پژوهش، توانایی مدیران بیش اطمینان در رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور، از دو معیار عدم کارایی سرمایه‌گذاری و عدم کارایی عملیاتی به عنوان پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی استفاده شده است. بر اساس نتایج به دست آمده، فرضیه دوم پژوهش مورد پذیرش قرار گرفته و نتایج حاصل از هر دو معیار، حاکی از عدم توانایی مدیران بیش اطمینان در رفع پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی است. به بیان دیگر، پیامدهای منفی ناشی از ضعف کنترل‌های داخلی در شرکت‌های دارای مدیران بیش اطمینان و شرکت‌های فاقد مدیران بیش اطمینان یکسان است. لذا، این مدیران با اتکا به توانایی‌هایی که برای خود قائل هستند، قادر به رفع پیامدهای منفی ناشی از نقاط ضعف کنترل‌های داخلی نیستند.

یافته‌های این پژوهش می‌تواند به ارکان راهبری شرکت‌ها در توجه به ویژگی‌های شخصیتی مدیران و نقش چنین ویژگی‌هایی در تصمیم‌گیری‌های شرکت، به منظور عزل و نصب مدیران کمک نماید. از سوی دیگر به سرمایه‌گذاران نیز پیشنهاد می‌شود هنگام اخذ تصمیمات سرمایه‌گذاری و برآورد بازده آتی سرمایه‌گذاری‌ها، ویژگی‌های شخصیتی مدیران را نیز مد نظر قرار دهند.

یادداشت‌ها

1. Managerial Overconfidence
2. Investment Inefficiency
3. Operational Inefficiency
4. Above-Average Effect
5. Illusion of Control
6. Miscalibration
7. LR (Likelihood Ratio) Statistic
8. Goodness of Fit
9. Hosmer-Lemeshow

منابع

- پورحیدری، امید؛ کوپایی حاجی، مهدی. (۱۳۸۹). پیش‌بینی بحران مالی شرکت‌ها با استفاده از مدل مبتنی بر تابع تفکیکی خطی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱(۲)، ۳۱-۴۶.
- حاجیه‌ها، زهره؛ محمدحسین نژاد، سهیلا. (۱۳۹۴). عوامل تأثیرگذار بر نقاط ضعف با اهمیت کنترل داخلی. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۷(۲۶)، ۱۱۹-۱۳۷.
- حجازی، رضوان؛ اسماعیلی‌کیا، غریبه. (۱۳۹۲). تأثیر سیستم‌های برنامه‌ریزی منابع سازمان بر اثربخشی کنترل‌های داخلی در رابطه با گزارشگری مالی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۳(۲)، ۱۷-۳۸.
- خدای‌پور، احمد؛ دری سده، مصطفی؛ پوراسماعیلی، آزاده. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریت بر محافظه‌کاری؛ با در نظر گرفتن نظارت بیرونی. *فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۲(۲)، ۱۸۳-۲۰۲.
- رامشه، منیژه؛ علوی طبری، سیدحسین؛ اسماعیلی‌کیا، غریبه. (۱۳۹۳). رابطه بین کیفیت کنترل‌های داخلی و محافظه-کاری شرطی در بورس اوراق بهادار تهران. *دانش حسابرسی*، ۱۴(۵۴)، ۴۵-۶۷.
- رامشه، منیژه؛ ملا نظری، مهناز. (۱۳۹۳). بیش اطمینانی مدیریت و محافظه‌کاری حسابداری. *دانش حسابداری*، ۵(۱۶)، ۵۵-۷۹.
- مشایخ، شهناز؛ بهزادپور، سمیرا. (۱۳۹۳). تأثیر بیش اطمینانی مدیران بر سیاست تقسیم سود. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۱(۴)، ۴۸۵-۵۰۴.
- Ben-David, I., Graham, J.R., Harvey, C.R. (2013). Managerial miscalibration. *Quarterly Journal of Economics*, 128(4), 1547-1584.
- Chen, S., Lai, S., Liu, C., McVay, S. (2014). Overconfident managers and internal controls. *Working Paper*, National Taiwan University and University of Washington.
- Cheng, M., Dhaliwal, D., Zhang, Y. (2013). Does investment efficiency improve after the disclosure of material weaknesses in internal control over financial reporting? *Journal of Accounting and Economics*, 56(1), 1-18.
- Doyle, J.T., Ge, W., McVay, S. (2007). Accruals quality and internal control over financial reporting. *The Accounting Review*, 82(5), 1141-1170.
- Duellman, S., Hurwitz, H., Sun, Y. (2015). Managerial overconfidence and audit fees. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11(2), 148-165.
- Feng, M., Li, C., McVay, S., Skaife, H. (2015). Does ineffective internal control over financial reporting affect a firm's operations? Evidence from firm's inventory management. *The Accounting Review*, 90(2), 529-557.
- Goel, A.M., Thakor, A.V. (2008). Overconfidence, CEO selection and corporate governance. *Journal of Finance*, 63(6), 2737-2784.

- Hajiha, Z., Hoseinnejad, S.M. (2015). Factors influencing the importance of internal controls weaknesses. *The Financial Accounting and Auditing Researches*, 26(7), 119-137 [In Persian].
- Hejazi, R., Esmailikia, G. (2013). The impact of enterprise resource planning (ERP) systems on the effectiveness of internal controls over financial reporting. *Journal of Empirical Research in Accounting*, 3(2), 17-38 [In Persian].
- Hsieh, T., Bedard, J., Johnstone, K. (2014). CEO overconfidence and earnings management during shifting regulatory regimes. *Journal of Business, Finance and Accounting*, 41(9), 1243-1268.
- Khodamipour, A., Dorri Sedeh, M., Pouresmaily, A. (2015). The effect of managerial overconfidence on the conservatism with respect to the role of external monitoring. *Journal of the Accounting and Auditing Review*, 22(2), 183-202 [In Persian].
- Lee, J. (2016). CEO overconfidence and the effectiveness internal control over financial reporting. *The Journal of Applied Business Research*, 32(1), 81-99.
- Malmendier, U., Tate, G. (2008). Who makes acquisitions? CEO overconfidence and the market's reaction. *Journal of Financial Economics*, 89(1), 20-43.
- Mashayekh, Sh., Behzadpur, S. (2014). The effect of managers' overconfidence on dividend policy in the firms listed in Tehran stock market. *Journal of the Accounting and Auditing Review*, 21(4), 485-504 [In Persian].
- Pourheydari, O., Koopaehaji, M. (2010). Predicting of firms financial distress by use of linear discriminant function the model. *Financial Accounting Researches*, 2(1), 33-46 [In Persian].
- Presson, P.K., Benassi, V.A. (1996). Locus of control orientation and depressive symptomatology: A meta-analysis. *Journal of Social Behavior and Personality*, 11(1), 201-212.
- Ramsheh, M., Alavi Tabari, S., Esmailika, G. (2014). Quality of Internal Controls and Conditional Conservatism in TSE. *Journal of Audit Science*, 14(54), 45-67 [In Persian].
- Ramsheh, M., Molanzari, M. (2014). Managerial overconfidence and accounting conservatism. *Journal of Accounting Knowledge*, 16(5), 55-79 [In Persian].
- Richardson, S. (2006). Over-investment of free cash flow. *Review of Accounting Studies*, 11(3), 159-189.
- Schrand, C.M., Zechman, S.L. (2012). Executive overconfidence and the slippery slope to financial misreporting. *Journal of Accounting and Economics*, 53(12), 311-329.